

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОБРАЗЕЦ НА ТЕРИТОРИАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД

1. Очертаване на процеса на преход и определяне на най-засегнатите територии в рамките на държавата-членка

Позоваване: член 11, параграф 2, буква а)

1.1. Очертаване на очаквания процес на преход към постигане на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата за 2030 г. и неутрална по отношение на климата икономика на Съюза до 2050 г. в съответствие с целите на интегрираните национални планове в областта на енергетиката и климата и други съществуващи планове за преход с график за прекратяване или намаляване на дейностите, като например добив на въглища и лигнитни въглища или производство на електроенергия от въглища

Стратегическата рамка на България съответства на целите, поставени от ЕС, като включва ключовите приоритети за декарбонизация и неутрална по отношение на климата икономика, енергийна ефективност и ВЕИ, както и създаване на алтернативни работни места в трансформиращите се икономически сектори. За постигане на националните цели за декарбонизация до 2030 г. и 2050 г. България ще прилага политически мерки, разработени в съответствие с приоритетите и насоките на европейската политика в областта на енергетиката и климата.

Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК) за периода 2021-2030 г. е основният документ, в който се определят целите и мерките за изпълнение на националната политика в областта на енергетиката и климата в контекста на правото на ЕС, както и принципите и приоритетите за развитие на енергийния сектор. ИНПЕК определя националните цели в пет основни области: Декарбонизация, Енергийна ефективност, Енергийна сигурност, Вътрешен енергиен пазар и Научни изследвания, иновации и конкурентоспособност.

Амбицията на ИНПЕК беше повишена чрез ангажиментите, поети в компонента "Нисковъглеродна икономика" на Плана за възстановяване и устойчивост на България (ПВУ), одобрен през май 2022 г. ПВУ определя подробно по-амбициозните цели за декарбонизация в т.ч. по отношение на използването на въглища в България:

- В краткосрочен план се предвиждат годишни цели за намаляване на проверените емисии от електроенергийния сектор (централи на въглища) на страната, считано от 2022 г. до 2026 г. Тези годишни намаления са планирани до 2026 г. да достигат общо 40% намаление на емисиите в сравнение с базовата 2019 г. Конкретните средства за постигане на целта са отворени за национална преценка, за да се гарантира, че може да се избере оптималният път, включително минимизиране на социалните последици. Такова бързо намаляване на емисиите обаче ще изисква корекции в цялостните производствени процеси, както и съпътстваща адаптация на цялостната икономика на страната. На свой ред се очаква те да доведат до значително въздействие върху заетостта и в засегнатите територии, конкретно върху дейностите по добив и производство на енергия от въглищата. Такива

въздействия ще изискват допълнително финансиране, за да се гарантира, че те ще бъдат компенсирани, напълно в съответствие с целите на Фонда за справедлив преход (ФСП).

- В средносрочен план в ПВУ има ангажимент за установяване на правно обвързващ праг за емисиите от въглищните електроцентрали, като се заложи в закон горепосоченото общо намаление на емисиите с 40 % и се създаде съответният регулаторен механизъм за намаляване на емисиите. Това трябва да бъде постигнато до 2026 г., което да гарантира че в периода 2026-2030 г. експлоатацията на съществуващите въглищни електроцентрали ще бъде намалена в съответствие с постигнатия по-горе ангажимент. Това решение означава, че при липса на компенсиращи мерки до 2030 г. може да се очаква значително въздействие в резултат на намаляването на дейностите върху социалните възможности и възможностите за заетост, както и регионална икономика, независимо от конкретната комбинация от мерки, които в крайна сметка формират пътя за постигане на целта за намаляване на емисиите.
- В дългосрочен план, след 2030 г., ПВУ предвижда отказ от въглищата до 2038 г., което следва да бъде потвърдено от Народното събрание на база на разгледани и оценени сценарии и препоръки, с широко участие на всички заинтересовани страни. През 2022 г. беше създадена специална Комисия за енергиен преход към Консултативния съвет за европейската зелена сделка, която да разработи пътна карта за неутралност по отношение на климата. Предстои да бъдат разработени различни сценарии за прехода, за да се улесни вземането на политическо решение. Тази окончателна дата за постепенно спиране на използването на въглища ще бъде записана в акт на Народното събрание през 2023 г. Това решение, основаващо се на изготвените от Комисията по-горе доклади за сценариите, ще гарантира, че общият път до 2026 г., 2030 г. и след това е в съответствие с окончателната дата за постепенно спиране на използването на въглища, както и с целите на ФСП.

За да подкрепи горепосочения преход, ПВУ на България концентрира 58,9 % от всички финансови ресурси за мерки за зелен преход и трансформация в подкрепа на целите в областта на климата до 2026 г. По-специално, чрез реформи и инвестиции тя предвижда утрояване на капацитета на ВЕИ в страната до 2026 г., подкрепено от нови системи за съхранение на енергия и подкрепа за пилотни проекти за зелен водород и биогаз. Паралелно е предвиден ресурс за подкрепа на дигитализацията и развитието на електропреносната мрежа, в подкрепа на интегрирането на новите възобновяеми източници и системи за съхранение. Планът предвижда инвестиции в размер на 1,7 млрд. евро в областта на възобновяемите енергийни източници, съхранението на електроенергия и капацитета на междусистемните връзки, както и над 1 млрд. евро за енергийно ефективно обновяване на сградния фонд.

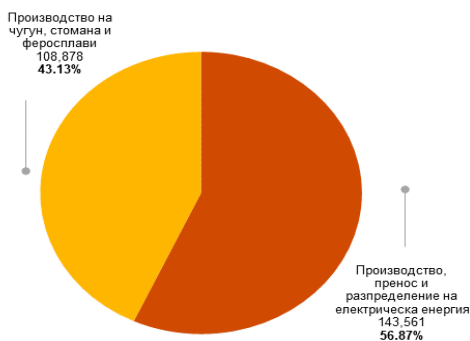
Основните мерки включват:

- Увеличаване на капацитета на ВЕИ в България с поне 3500 MW допълнителни мощности, предимно вятър и слънце до 2026 г. Това трябва да бъде постигнато чрез набор от амбициозни реформи за увеличаване на производството на енергия от ВЕИ

и инвестиции в подкрепа на разгръщането на поне 1425 MW от този капацитет от ВЕИ, със съвместно разположени поне 350 MW системи за съхранение на енергия.

- Създаване на национална инфраструктура за съхранение на електроенергия на мрежово ниво от 6000 MWh използваем енергиен капацитет. Съоръженията се състоят от батерии, инвертори, трансформатори, силова електроника/интелигентни електронни устройства и автоматизация на управлението.
- Подкрепа за въвеждане на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз, включително инсталирането на най-малко 55 MW електролизери и съоръжения за биогаз с мощност най-малко 9 MW. Включени са и реформи и инвестиции в областта на енергийната ефективност, а именно подкрепа за обновяване на сградния фонд с цел намаляване на потреблението на първична енергия средно с поне 30 % на най-малко 5 млн. кв. м площ.
- Подкрепа за най-малко 10 000 домакинства за закупуване на нови "най-добри в класа" слънчеви системи за битова гореща вода и фотоволтаични системи с мощност до 10 kWp, за да се увеличи дялът на възобновяемата енергия в крайното потребление на енергия от домакинствата.
- Подкрепа за дигитализацията и увеличаване на капацитета на електропреносната мрежа за интегриране на до 4500 MW нови мощности от ВЕИ, като същевременно се увеличи капацитетът на междусистемните връзки с 1200 MW.
- В контекста на REPowerEU, тази повишена амбиция в ПВУ следва да се преоцени и намери отражение в актуализацията на ИНПЕК през 2023 г.
- Въгледобивната промишленост по границата между Софийска област и област Перник включва следните две мини - мина Бели брег и мина Станянци. И двете мини доставят лигнитни въглища на ТЕЦ "Бобов дол" и ТЕЦ "Топлофикация Перник". През 2020 г. общият брой на наетия персонал възлиза съответно на 148 (от 256 през 2016 г.) служители в мина "Станянци" и 62 (от 310 през 2016 г.) служители в мина "Бели брег". В сравнение с потенциално пряко засегнатите работни места в област Кюстендил (2283 заети през 2016 г. и 1560 заети през 2020 г.) и област Перник: (256 заети през 2016 г. и 992 през 2020 г.), потенциалният ефект върху въгледобивната промишленост на област София изглежда много по-малък.

Фигура 1. Въглеродни емисии в сектори в обхвата на СТЕ в област Перник (2019 г.)

Освен това основната характеристика на област Перник е традиционната специализация в производството на желязо, стомана и феросплави, което представлява значителен дял от въглеродните емисии от секторите на СТЕ в областта - 43,13 %. Това е единственият производствен сектор с регистрирани емисии от СТЕ в областта, който се състои от две големи предприятия за производство на стомана - "Стомана Индъстри" и "Радомир Метал Индъстри".

Поради това предстоящото въздействие върху загубата на работни места, декарбонизацията и прехода към неутралност по отношение на климата ще бъде значително през периода на етапа и поэтапното прекратяване на дейността през 2026 г.

В Приложение Г към доклада на България за Европейския семестър за 2019 г. са посочени два региона, които са най-засегнати от прехода към неутрална по отношение на климата икономика - Стара Загора и Кюстендил. Освен това ЕК е включила и област Перник, като признава, че тези три области са потенциално най-уязвими от прехода, тъй като са ключови зони на концентрация на местен въгледобив и производство на енергия от въглища.

В област Перник най-засегнатата от гледна точка на загубата на работни места е община Перник, която в същото време е основният градски и икономически център на областта. От друга страна, община Радомир е косвено засегната поради основното производство на желязо, стомана и феросплави там, които трябва да бъдат декарбонизирани.

Позоваване: член 11, параграф 2, буква б)

1.2. Определяне на териториите, които се очаква да бъдат най-негативно засегнати, и обосноваване на този избор със съответната оценка на икономическите въздействия и въздействията върху заетостта въз основа на плана от раздел 1.1.

Постигането на целите на България по Зелената сделка на ЕС и климатичната неутралност към 2050 г. ще бъдат съпроводени с предизвикателства на прехода и критично социално-икономическо въздействие по отношение на декарбонизацията и трансформацията на електроенергийния сектор. Важно е уязвимостта на идентифицираните области (NUTS 3) към процеса на преход да бъде надлежно разгледана от гледна точка на засегнатите работни места, заинтересовани страни и територии .

За да се идентифицират най-засегнатите територии, независим изпълнител извърши анализ през 2021 г. въз основа на проект, управляван от ГД "Реформи" на Европейската комисия. В този раздел се изтъкват основните заключения от него.

Анализът започва с преглед на шестте статистически региона в страната (NUTS 2), техните 28 административни области (NUTS 3) и съставлящите ги общини. Избрани и анализирани са и някои други показатели, тъй като те са пряко свързани със засегнатите работни места в промишлените предприятия, свързани с изкопаеми горива, включително:

-Емисии от енергийните отрасли;

-Производство на въглища;

-Производство на енергия.

Въз основа на това бяха определени три региона, които са най-силно засегнати от прехода и в които понастоящем е съсредоточено производството на въглища и енергия от въглищни ресурси:

Област	Население - общо, 2019 г.	Дял в общото население, 2019	Обезлюдяване, 2010-2015 г.	Обезлюдяване, 2015-2019 г.
Кюстендил	116 915	2%	-12%	-7%
Перник	119 190	2%	-7%	-5%
Стара Загора	313 396	5%	-7%	-3%

Източник: РwС Доклад 3: Доклад за процеса на преход към неутралност по отношение на климата

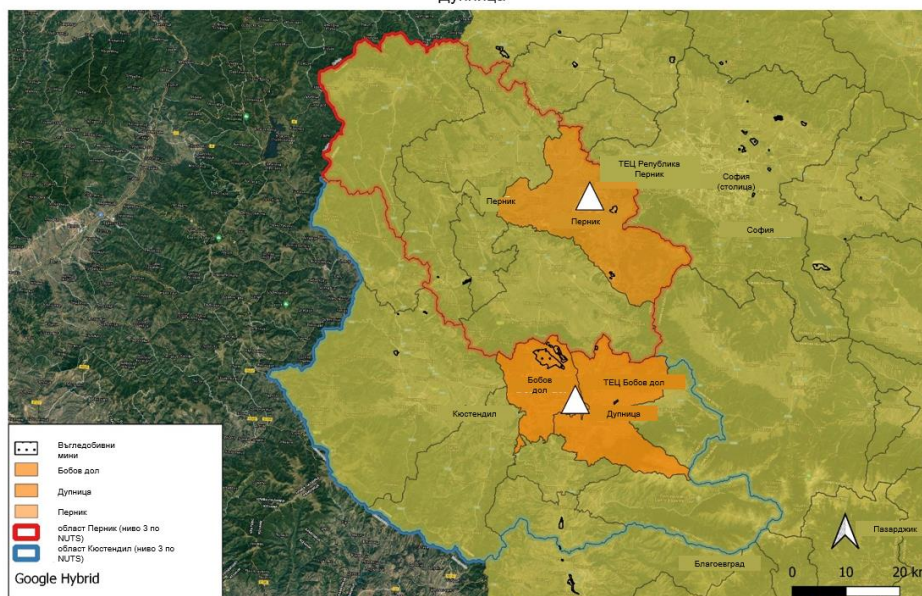
Сравнителният анализ на демографските данни, профила на икономиката, Брутно добавената стойност (БДС) и засегнатите работни места показва, че трите района са подложени на общи тенденции и предизвикателства (напр. обезлюдяване, застаряване на населението, доминиране на МСП), но с различен мащаб.

Териториалното разпределение на пряко засегнатите работни места на общинско ниво в област Перник е съсредоточено в община Перник, докато другата община в областта, засегната от гледна точка на емисиите от ЕСТЕ, е Радомир.

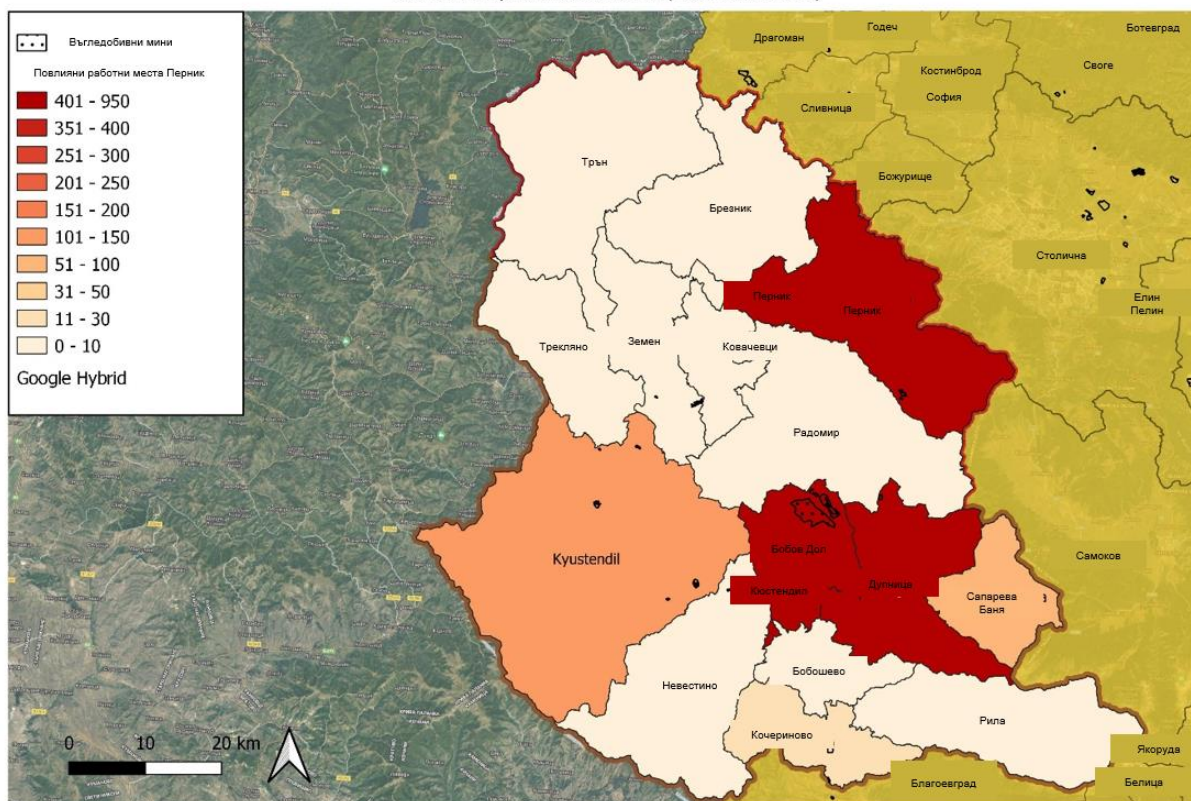
Оценката на областно ниво определи засегнатите територии в следните три категории:

- общини с находища на въглища (лигнитни или кафяви) и минни дейности,
- общини, в които са разположени ТЕЦ на въглища,
- общини, донори на работната сила, която пътува.

Най-силно засегнати територии в Югозападния район (ниво 2 по NUTS) – общини Перник, Бобов дол и Дупница

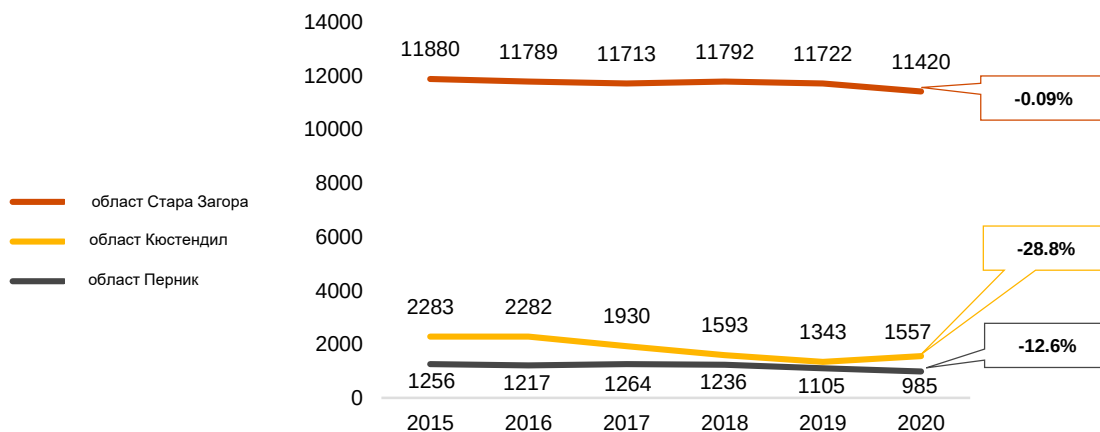

Територии-донори на пътуващ персонал, зает в сектори В и D според статистическата класификация NACE – области Перник и Кюстендил (ниво 3 по NUTS)

Следващите цифри показват, че процесът на постепенно прекратяване на производството на енергия от въглища в област Перник вече е в ход.

Динамика на пряко засегнатите работни места в сектори В и D – области Стара Загора, Кюстендил и Перник, 2015-2020 г.

В област Перник има концентрация на служители (хиляда души), които са базирани предимно в град Перник и близките села на територията на община Перник.

В заключение, най-засегнатите територии в Югозападния регион са:

Територии с находища на лигнитни въглища, които понастоящем се експлоатират или вече са експлоатирани и се нуждаят от рекултивация (сектор Б по NACE rev. 2 (Номенклатурен код на икономическите дейности)) за преход към неутрална по отношение на климата икономика:

- Община Перник - находища и действащи въглищни мини.

Територии с ТЕЦ, които се нуждаят от рекултивация, промишлена реконверсия и технологично преминаване към друг енергиен източник (NACE rev. 2, сектор D) за преход към неутрална по отношение на климата икономика:

-Община Перник - местоположение на ТЕЦ "Република" (електрическа мощност - 105 MW, инсталирана топлинна мощност - 502 MW).

Основни донорски територии на пътуващата работна сила:

-Община Перник.

Преходът към неутрална по отношение на климата икономика ще се отрази на териториите в различни аспекти:

-Мините ще се нуждаят от мащабна рекултивация, каквато досега не е имало в България. Обикновено дейностите по рекултивация изискват участието на голям брой работници и отнемат дълъг период от време, като по този начин се създава алтернативно използване на наличния трудов ресурс от мините. Въглищните мини (открити или подземни) и прилежащите им терени са публична държавна собственост. Дружествата, които ги експлоатират, имат концесионни договори, но не притежават собственост върху земята.

-Рекултивиранияте терени биха били подходящо място за алтернативни инвестиции - например фотоволтаици или кафяви площи, а не за земеделски площи/земя;

- ТЕЦ Република ще се нуждае от промишлена реконструкция и технологично преминаване към друг енергиен източник, за да се намалят въглеродните емисии, за да продължи да функционира или да бъде спряна през 2027 г.

-ВЕИ, които трябва да заменят капацитета на ТЕЦ "Република", се изчислява на 105 MW електрическа мощност, 502 MW топлинна мощност - фотоволтаици, зелен водород, геотермална енергия, вятърни турбини или биометан.

-Настоящата структура на работната сила, наета в секторите В и D на NACE, дава възможност за евентуално пренасочване към нови промишлени дейности (изискващи предимно нискоквалифицирана и средноквалифицирана работна сила).

Справка: Член 6

1.3. *Определяне на най-отдалечените региони и острови със специфични предизвикателства в рамките на териториите, изброени в раздел 1.1, и конкретните суми, отпуснати за тези територии, със съответната обосновка*

N.A.

2. *Оценка на предизвикателствата на прехода за всяка от идентифицираните територии*

2.1. *Оценка на икономическото, социалното и териториалното въздействие на прехода към неутрална по отношение на климата икономика на Съюза до 2050 г.*

Позоваване: член 11, параграф 2, буква в)

Идентифициране на засегнатите икономически дейности и промишлени сектори, като се прави разграничение:

- *затихващи*

сектори, които се очаква да прекратят или значително да намалят своите дейности, свързани с прехода, включително съответния график;

- *трансформирани се сектори, които се очаква да претърпят трансформация на своите дейности, процеси и резултати.*

За всеки от двата вида сектори:

- *очакваните загуби на работни места и нуждите от преквалификация, като се вземат предвид прогнозите за уменията;*

- *потенциал за икономическа диверсификация и възможности за развитие.*

Населението на област Перник на ниво NUTS 3 наброява 120 426 души (2019 г.). Равнището на безработица е едно от най-ниските в България (4,3%), а средната годишна заплата (11 895 лв.) е под средната за България. Икономическият микс на Перник включва различни отрасли, включително селско стопанство, преработваща промишленост, в т.ч. производство на основно желязо, стомана и феросплави, производство на електрически трансформатори, производство на облекло.

През последните 40 години област Перник е изправена пред структурни, демографски и преходни предизвикателства. Въпреки това близостта на Перник до град София има смекчаваща роля по отношение на придвижването и работните места. Областта има четвъртата най-ниска БДС сред всички области в България и се нарежда на предпоследно място в Югозападния район с 969 млн. лв. Освен това Перник има малък дял в икономиката на региона на ниво NUTS 2 поради непропорционалния принос на София (столица).

В случая на Перник "агломерационната сянка" на София може да се превърне в предимство, особено ако се приложат мерки за стимулиране на ежедневната трудова миграция от столицата. Непосредствената близост на област Перник до София би могла да се използва за разширяване на местата за инвестиции извън границите на столицата и двата града да могат да създадат активен агломерационен коридор и коридор за развитие.

Перник е на второ място по брой на работната сила в региона след Кюстендил. Коефициентът на трудова активност в Перник е 77,5%. Перник е една от областите с най-висок коефициент на заетост в България - 70,9%, което се дължи и на минния и енергийния сектор.

Перник е областта с второто най-ниско ниво на безработица в региона NUTS2 - 4,3%, а общият брой на безработните е най-нисък в региона. В резултат на прехода обаче равнището на безработица ще се повиши. От друга страна, 40 % от всички безработни са без квалификация, 24 % се квалифицират като специалисти, а 36 % са професионални работници.

Необходимо е прилагането на целенасочени мерки, за да се преодолее въздействието на прехода към неутрална по отношение на климата икономика. Понастоящем близостта до столицата не е фактор за растеж, а по-скоро причина за негативни тенденции като "изтичане на мозъци", оттегляне на работна ръка и на инвестиции и други регионални предизвикателства.

Представените показатели доказват неблагоприятното икономическо положение на областта в България, което може да се усложни допълнително от загубата на значителна част от БДС, която идва от минния и енергийния сектор (на базата на пряко засегнатите работни места в тези сектори), поради прехода. Освен това е налице непряко въздействие върху предприятията, които взаимодействат с компаниите от минния и енергийния сектор.

Уязвимостта на областта към прехода е значителна, тъй като алтернативните икономически дейности, които биха заменили добива на въглища и производството на енергия от въглища, не могат да компенсират БДС, генерирана понастоящем от минния и енергийния сектор. Преходът оказва влияние основно върху община Перник.

В областта има няколко сектора, които генерират високи емисии на парникови газове. През 2019 г. 31 % от БДС в област Перник се дължи на индустриалния сектор, включително подсектори с високи емисии на парникови газове, като минно дело и енергетика. Показателно е, че 9,36% от БДС на областта идва от предприятията в тези сектори, а 11,0% от населението е заето в тези и свързаните с тях предприятия. ТЕЦ "Топлофикация Перник", топлофикационното дружество, е отговорно за по-голямата част от емисиите на парникови газове в областта поради използването на въглища за производство на топлинна енергия. По-голямата част от БДС на областта идва от сектора на услугите, главно от транспорта, който е въглеродно интензивен.

Затихващи и трансформиращи се сектори:

Намаляващите сектори в област Перник, които ще бъдат постепенно преустановени, са: въгледобивни дейности, производство на енергия с използване на въглища (вкл. електроенергия, топлинна енергия и пара), с изключение на ТЕЦ за отопление, в случай че докаже, че отговаря на критериите за устойчивост по Директива RED II (икономии на ПГ след 2021 г. >70% и след 2026 г. >80%); доставка на специализирано оборудване за минни машини, инструменти, резервни части и др, възстановяване и третиране на отпадъци, административна дейност и т.н.); основно производство на желязо, стомана и феросплави, освен ако не прилага широкообхватни мерки за декарбонизация.

Трансформиращите се сектори в област Перник, които ще могат да трансформират своите дейности и да се адаптират към неутралната по отношение на климата икономика,

са: ТЕЦ за отопление, в случай че докаже, че отговаря на критериите за устойчивост по Директива RED II (икономии на ПГ след 2021 г. >70% и след 2026 г. >80%); дейности и сектори, които ще бъдат веригата за доставка на фотоволтаични панели, електрическо оборудване и технически елементи за фотоволтаични панели, кабели, инвертори, алуминиеви рамки за фотоволтаични системи, хидролизатори за зелен водород, допълнително оборудване за зелен водороден газ - тръби, клапани, автоматизация и др. Понастоящем по-голямата част от двата вида оборудване, за добив на въглища и за ВЕИ, е предимно вносно и не се произвежда на местно ниво, което може да бъде променено от трансформиращите се сектори.

Прогнозното въздействие по отношение на засегнатите работни места през 2020-те и 2030-те години за областта се основава на анализ, извършен от независим консултант, нает от ГД "Реформи" на Европейската комисия, въз основа на сценарии за отказ от въглища:

Индикативна хронология на засегнатите работни места в област Перник

Област (хил.)	2022-2024	2025	2026	2027	2028-2029	2030	2031-2037	2038
Затихващ сектор на енергийната промишленост на основата на въглища								
Пряко	-	-	0.0 - 0.5	-	-	-	-	-
Косвено	-	-	0.0 - 1.2	-	-	-	-	-
Затихващ сектор на въгледобивната промишленост								
Пряко	-	0.0 - 0.2	0.2 - 0.6	0.0 - 0.2	-	-	-	-
Косвено	-	0.0 - 0.3	0.3 - 1.0	0.0 - 0.3	-	-	-	-
Общо	-	0.0 - 0.5	0.5 - 3.3	0.0 - 0.5	-	-	-	-

Перник е най-малко засегнатата област поради прехода, но все пак е налице значително въздействие. В това отношение през 2025 г. ще бъдат засегнати общо 500 работни места, през 2026 г. - 1,6 хил. и през 2027 г. - още 500. Освен това концентрацията на индикативния икономически ефект ще доведе до загуба на БДС в размер на 91 млн. лв. на годишна база.

Неблагоприятната структура на уменията на работната сила може да се влоши допълнително от постепенното закриване на интензивни на емисии икономически сектори, което се отнася както за средно, така и за нискоквалифицираните работници. Добивът на въглища и производството на електроенергия и топлоенергия от въглища в областта имат дългогодишни традиции, което предполага, че много служители притежават набор от умения, свързани с промишлеността в областта, и ще се нуждаят от преквалификация, повишаване на квалификацията и основна квалификация, за да отговорят на нуждите на бъдещата икономика.

Новите умения, които трябва да бъдат създадени, трябва да са свързани с чистата енергия и енергийната ефективност, в т.ч. фотоволтаични панели, електрическо оборудване и технически елементи за фотоволтаични панели, кабели, инвертори, алуминиеви рамки за фотоволтаични системи, хидролизатори за зелен водород, допълнително оборудване за зелен водород, геотермално оборудване - тръби, клапани, автоматизация и др. Освен това

промишлеността за производство на основно желязо, стомана и феросплави следва да прилага мерки за повишаване на квалификацията и преквалификация за декарбонизация.

Освен това всички останали активни икономически сектори следва да бъдат подкрепени за създаване на нови работни места и прилагане на мерки за декарбонизация, като например производство на чиста енергия и топлинна енергия и мерки за енергийна ефективност, инсталиране на оборудване с по-голям капацитет и намаляване на емисиите на парникови газове и др.

2.2. Потребности и цели за развитие до 2030 г. с оглед на постигането на неутрална по отношение на климата икономика на Съюза до 2050 г.

Позоваване: член 11, параграф 2, буква г)

- Необходимо е развитието да отговори на предизвикателствата на прехода;

- Цели и резултати, които се очакват от изпълнението на приоритета на МГТ, включително очаквания принос по отношение на създаването и запазването на работни места.

Преходът към неутралност по отношение на климата (енергетиката е най-големият източник на емисии на парникови газове - през 2020 г. на този сектор се падат 71,29 % от общите емисии, като основният източник е изгарянето на твърди горива - 49 %, следвано от течните горива - 35,3 % и газообразните горива - 13,7 %) ще доведе до редица въздействия, повечето от които са свързани със закриването и преобразуването на минните и енергийните предприятия. Тъй като тези предприятия са едни от най-големите работодатели в областта, съществува голям риск от загуба на работни места и БДС. Освен това съществува риск от увеличаване на равнището на безработица, емиграция на работната сила, ускоряване на обезлюдяването, икономически упадък и проблеми с качеството на въздуха.

Икономическото развитие и диверсификацията са от изключителна важност и са необходими смекчаващи мерки за справяне с предизвикателствата, свързани с прехода към неутрална по отношение на климата икономика. Тези мерки следва да включват подкрепа за създаването на нови предприятия и за растежа на съществуващите в сектори с висок потенциал.

Над 60 % от работната сила в област Перник е с висше, средно и средно професионално образование, което предоставя възможности за пренасочване на заетостта от ниските и средните към средните и средно високите технологии, както и в сектора на услугите.

Област Перник е подписала меморандуми за партньорство с Националната компания "Индустриални зони" и има индустриални паркове, които са в етап на планиране и изграждане. Област Перник предвижда изграждането на индустриален/логистичен парк на площ от 346,3 хектара. В момента територията на Индустриална и логистична зона Перник се нуждае от изграждане на сгради, халета и складове.

Потенциал за геотермална енергия има и в област Перник.

Освен това наличието на добре развита и лесно разпознаваема екосистема за научни изследвания и иновации би улеснило значително процеса на диверсификация на икономиката във въглищните райони.

Съвместните научноизследователски и развойни дейности между академичните среди и бизнеса (напр. чрез инкубатори и индустриални клъстери) водят до развитие на нови знания, които са основа за въвеждане на нови технологии и иновации на продукти и процеси. Инфраструктурата за научноизследователска и развойна дейност в област Перник е представена от един университет и може да бъде доразвита.

Едно от основните идентифицирани предизвикателства е необходимостта от укрепване на техническия капацитет на заинтересованите страни (общини, МСП и др.) за подготовка и изпълнение на проекти, финансирани от ЕС. Това може да се постигне чрез създаването на Агенция за регионално развитие, която да улесни процеса и да поеме отговорността за процеса на преход в региона.

Няколко групи работници бяха определени като най-уязвими и засегнати от прехода към неутралност по отношение на климата и към тях трябва да бъде насочена пряката дейност на МГТ. Тези групи включват работниците в местните предприятия за добив на въглища и за производство на енергия и топлинна енергия на базата на въглища, работниците в доставчиците на ТЕЦ и мините, заетите в производството на основно желязо, стомана и феросплави, членовете на семействата на горепосочените групи и младите хора, на които предстои да завършат образованието си до 2030 г.

Изпълнението на мерките по СОП ще доведе до следните резултати:

Масивна рекултивация на минните участъци с участието на голям брой работници, като по този начин се създава възможност за алтернативно използване на наличния трудов ресурс от мините;

Осигуряване на подходящи места чрез рекултивация на минните участъци за алтернативни инвестиции - фотоволтаични инсталации или места за отглеждане на отпадъци;

Преминаване към други енергийни източници с цел намаляване на въглеродните емисии и пълно заместване на капацитета на ТЕЦ "Република" - 105 MW електроенергия и 502 MW топлинна енергия - с фотоволтаични системи, слънчеви системи за централно отопление като комбинирана система за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане, зелен водород, геотермална енергия, вятърна енергия и биометан;

Прехвърляне на работни места към нови промишлени дейности в сектори в преход и такива с висок потенциал за създаване на БДС.

2.3. Съгласуваност с други съответни национални, регионални или териториални стратегии и планове

Позоваване: член 11, параграф 2, буква д)

- Стратегии за интелигентна специализация;

- Териториални стратегии, посочени в член 29 от Регламент (ЕС) 2021/...;

- Други регионални или национални планове за развитие.

Финансирането, предоставено в рамките на ФСП, е фиксирано и може частично да отговори на установените предизвикателства. В допълнение към ФСП има значителен принос от бюджета на ЕС чрез различни инструменти, включително Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд (КФ), Европейския социален фонд плюс

(ЕСФ+) и Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ). Съществуват и няколко възможности за финансиране на национално равнище, които са насочени към някои от съответните стълбове и мерки в рамките на териториалните планове за справедлив преход.

Таблицата по-долу обобщава тази последователност по отношение на:

1) Национален план за възстановяване и устойчивост, Стълб "Зелена България", Компонент "Кръгова и нисковъглеродна икономика", Реформи/инвестиции:

- Създаване на национален фонд за декарбонизация;
- Улесняване и повишаване на ефективността на инвестициите в енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради;
- Разработване на определение и критерии за "енергийна бедност" за домакинствата в Закона за енергетиката;
- Енергийна ефективност на сградния фонд;
- Програма за финансиране на единични мерки за използване на енергия от възобновяеми източници в еднофамилни и многофамилни сгради;
- Енергийно ефективни общински системи за външно изкуствено осветление;
- Механизъм за финансиране на проекти за енергийна ефективност и ВЕИ заедно със сметките за енергия;
- Стимулиране на производството на електроенергия от ВЕИ;
- Цифрова трансформация и развитие на информационните системи и системите в реално време на Електроенергийния системен оператор в условията на нисковъглеродна икономика;
- Изготвяне и приемане на Национална пътна карта за подобряване на условията за разгръщане на потенциала за развитие на водородните технологии и на механизмите за производство и доставка на водород;
- Схема за подкрепа на пилотни проекти за производство на зелен водород и биогаз; Либерализация на пазара на електроенергия;
- Развитие на нисковъглеродна икономика и създаване на Комисия за енергиен преход и пътна карта за постигане на неутралност по отношение на климата;
- Декарбонизация на енергийния сектор;
- Създаване на държавно предприятие "Преобразуване на въглищните региони" за успешен преход;
- Подобряване на корпоративното управление на държавните дружества в енергийния сектор;
- Схема за подпомагане на изграждането на минимум 1,4 GW ВЕИ и батерии;
- Развитие на използването на геотермалната енергия в България за производство на електричество и топлина;
- Национална инфраструктура за съхранение на електрическа енергия от ВЕИ (RESTORE).

2) Програми, финансирани от ЕФРР, ЕСФ, Кохезионния фонд и други съответни области на политиката:

- Развитие на регионите;
- Конкурентоспособност и иновации в предприятията;
- Изследвания, иновации и цифровизация за интелигентна трансформация;
- Изследвания и иновации;
- Развитие на човешките ресурси;
- Образование;
- Околна среда;
- Транспортна свързаност;
- Техническа помощ.

3) Териториална стратегия за развитие на Югозападния регион 2021-2027 г;

4) Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г. (в процес на разработване).

Преглед на синергиите и допълняемостта между ФСП и други програми

Област\Програма	НПВУ	ПКИП	ПНИИДИТ	ПРР	ПРЧР	ПО	ПОС	ПТС	ПТП	МСП, стълб 2/3	Други програми на ЕС
Предприятия	✓	✓			✓					✓	COSME INTERREG
Индустриални паркове	✓	✓	✓	✓			✓			✓	
НИРД	✓	✓	✓	✓						✓	Фонд за иновации Хоризонт Европа
Рекултивация	✓									✓	
Умения	✓	✓			✓	✓				✓	Фонд за модернизация
Ресурсна и енергийна ефективност в предприятията	✓	✓					✓	✓		✓	Фонд за модернизация Фонд за иновации Програма LIFE
ВЕИ и съхранение на енергия	✓			✓						✓	Фонд за модернизация Фонд за иновации Програма LIFE
Други основни механизми за икономическа диверсификация	✓			✓	✓			✓			Фонд за иновации Цифрова Европа

2.4. Видове предвидени операции

Позоваване: член 11, параграф 2, буква ж)

- *вид на предвидените операции и очакваният им принос за облекчаване на въздействието на прехода*

Инициативите в плана за действие за преход се вписват в три стълба, които отразяват предизвикателствата и нуждите на област Перник. Те също така са в съответствие със стълбовете и принципите на ФСП, водещи до неутрална по отношение на климата икономика, опазване на околната среда и дългосрочна икономическа устойчивост.

Стълб 1 - Промисленост за устойчиви енергийни решения - подкрепя мерките, като насърчава разработването и прилагането на нови устойчиви енергийни решения в съответствие с целите на прехода към неутралност по отношение на климата и подкрепя икономическата диверсификация/създаването на работни места.

Стълб 2 - Социална подкрепа и подкрепа за заетостта - подкрепя социалния преход. Това включва създаването на центрове за Професионално образование и обучение (ПОО), които да осигурят процеса на повишаване и преквалификация на съществуващата работна сила и преминаването към алтернативни по-добри работни места.

Стълб 3 - Разнообразяване на местната икономика - подкрепя икономическата диверсификация/създаването на работни места, развитието на нови икономически сектори, създаването на нови работни места, стартирането и развитието на предприятия, включително научноизследователска и развойна дейност, с цел преминаване към нови работни места след постепенното прекратяване на дейността на минния и въглищния енергиен сектор и благоприятното свързване на местната икономика с град София.

Хоризонталният приоритет е насочен към повишаване на техническия капацитет на бенефициентите, за да се подобри качеството и процентът на одобрение на проектите за кандидатстване.

Стълб 1 - Индустрия за устойчиви енергийни решения

1. Рекултивация на минните терени

Рекултивацията на мините за въглища, включително чрез специално създадено държавно дружество, („Конверсия на въглищни региони“) изисква умения, сходни с уменията на най-пряко засегнатите от прехода работници както и управление на текущите дейности по добив на въглища паралелно с рекултивацията и планиране и подготовка на освободените терени за по-нататъшни промишлени

дейностиПланираното създаване на специално държавно предприятие, което да поеме рекултивацията на въглищни мини и да подготви инфраструктура за нови промишлени дейности, ще използва натрупаните досега средства за рекултивация на земя, но също така ще бъде бенефициент за подпомагащо финансиране, което ще покрива нуждите от подходящи дейности по закриване на минни дейност. Очаква се подкрепата да обхване разработването на концепция и цялостен план за рекултивация, както и изготвяне на необходимите проучвания, определянето на най-подходящите методи, в допълнение към действителната рекултивация и ренатурализация/ремедиация/ деконтаминация на терените.

В съответствие с принципа "замърсителят плаща", подкрепата ще се основава на концесионните договори, както и допълващо финансиране с цел по-нататъшно подобряване на рекултивирани земи за специфични икономически дейности, като например развитие на индустриални зони, изграждане на ВЕИ мощности или устойчиво използване в селското стопанство. Подпомагането е необходимо предвид необходимостта от ускорена рекултивация в резултат на икономическия преход. Мярквата предвижда също така разработването на цялостен общ устройствен план по Закона за устройство на територията, отнасящ се до териториите и свързващи се с област Кюстендил, които подлежат на рекултивация и нанасяне на нови терени, промишлена реконструкция и т.н., вкл. необходимата екологична оценка;

2. Подкрепа за МСП, фокусирани върху научноизследователската и развойната дейност, проектирането и монтажа на фотоволтаични панели

Целта е да се подпомогне производството на фотоволтаични системи, които ще подпомогнат създаването на работни места и БДС, както и енергийния преход в региона, като се използва вече съществуващият инженерен опит и се разработят соларни системи за централно отопление като комбинирани системи за охлаждане и тригенерация на топлинна и електрическа енергия, за да се сведе до минимум отрицателното въздействие на изгарянето на въглища и да започне преобразуването на местната ТЕЦ на Перник, която има най-голяма гъстота на клиентите на централните отоплителни системи в България и същевременно е най-старото съоръжение.

3. Подкрепа за МСП, насочени към инсталации за биогаз (биометан)

Целта е да се подкрепи производството на биогаз (биометан), което ще подпомогне създаването на работни места и БДС, както и енергийния преход в региона, като се използва вече съществуващият инженерен опит. Биометанът ще се използва като алтернативно гориво с ниски емисии и създаващо работни места, базирано на органични отпадъци - за промишлени или селскостопански цели. Проектът ще подпомогне намаляването на емисиите на парникови газове и ще интегрира управлението на отпадъците и енергийните системи в региона.

4. Схема за подпомагане на съоръженията за производство на ВЕИ и зелен водород на мястото на рекултивирани терени.

Целта е да се привлече консолидирана собственост върху земя, подходяща за инсталации за производство на енергия от ВЕИ и за производство, а по-късно и за използване на зелен водород. По отношение на технологиите се очаква подкрепата да бъде насочена към пилотни проекти за производство и/или съхранение на зелен водород и за внедряване на ВЕИ. Очаква се въздействието

върху заетостта да обхване както етапа на строителство, така и етапа на поддръжка, както и да обучи работници за проекти за ВЕИ и водород в други страни. Тази мярка допълва посочената по-горе мярка за рекултивация на въглищните кариери, както и мерките за насърчаване на ВЕИ и създаване на пътна карта за водорода, предвидени в други фондове на ЕС, които ще подпомогнат декарбонизацията на някои отрасли с интензивно използване на изкопаеми горива, като например металургията.

5. Схема за подпомагане на използването на водород

Подкрепата ще бъде насочена към използването на водорода за съхранение на енергия, като топлинен и/или химически агент. Това включва производство и инсталиране на водородни електрически клетки, хидролизатори за ННО газ за обществено отопление, транспорт и друго водородно оборудване, необходимо за преминаването към водород като енергиен източник.

Стълб 2 - Социална подкрепа и подкрепа за заетостта

6. Междурегионален център за професионално обучение и образование (ПОО)

Преквалификация и повишаване на квалификацията на работниците за новите работни места. Центърът ще бъде насочен към работа с миньори и хора, които сменят работните си места в ТЕЦ-овете. Дейностите могат да включват картографиране на компетенциите на квалификацията, предвиждане на умения, придобиване на нови умения, подобряване на качеството на образованието и квалификацията, подкрепа за бъдещи умения, подкрепа за професионално обучение, обучение на обучители. По отношение на активното подпомагане на търсещите работа лица мерките могат да включват кариерно консултиране и услуги за подпомагане на намирането на работа. Специални мерки, които трябва да се обмислят за групите в неравностойно положение и за младежите.

Специални мерки, които трябва да се обмислят за групите в неравностойно положение и за младежите. Един от центровете ще бъде специално посветен на процеса на рекултивация и други дейности за преход.

Преквалификация и повишаване на квалификацията на съществуващата работна сила и стимулиране на прехода на новоквалифицираните работници към друга работа.

о Компетенции в областта на цифровите технологии/ИКТ: разширяване на предлагането на обучения в областта на цифровите умения и ИКТ.

о Обучения, основани на търсенето (включително на работното място), за дейности в сектори с потенциал за растеж и професии, свързани с прехода към зелена икономика.

Стълб 3 - Разнообразяване на местната икономика

7. Развитие на Индустриална и логистична зона Перник.

Подкрепа за разширяване или създаване на индустриални паркове, съсредоточени върху решения в областта на чистите технологии. Такива решения използват уменията на работната сила, която е най-пряко засегната от прехода. Ще бъде

предоставена и насърчавана подкрепа за специализация в подсектори с най-голям местен потенциал, като например, ориентировъчно, металообработка, каучук и устойчиво използване на пластмаси, производство на хранителни продукти и напитки, производство на електрическо оборудване и технологии за чиста енергия. Подкрепата ще бъде насочена към МСП и стартиращи предприятия. Предвидените допустими разходи включват създаването на нова външна свързваща и вътрешна техническа инфраструктура, както и на социални и административни съоръжения. По-специално, подкрепата може да бъде насочена към съоръжения за местно производство и съхранение на електроенергия (паркове с нулеви емисии), решения за устойчива мобилност, центрове за създаване на мрежи, бизнес инкубатори, образователна и детска инфраструктура, цифровизация и управление на отпадъците. По-конкретно подкрепата ще бъде насочена към по-нататъшното развитие на съществуващата индустриална и логистична зона в Перник. Диверсификация и адаптиране на предприятията към икономическия преход. Целева подкрепа за местните предприятия за адаптиране към техните нужди и ниво на развитие. Фокусът е върху това да се гарантира, че предприятията могат да се адаптират и интегрират във веригата на стойността, по-специално във връзка с новите икономически дейности, посочени по-горе. Следователно целта е да се подкрепи заетостта в региона, който е засегнат косвено от прехода. Подкрепата може да включва подкрепа за закупуване на ново оборудване и осигуряване на специализирано обучение на персонала и за нематериални активи; мерки за енергийна ефективност, както и подкрепа за цифровизацията на предприятията. Ориентировъчно вниманието ще бъде насочено към сектори, определени като приоритетни за региона, като мехатроника, химическа промишленост, селско стопанство, промишлени ИКТ решения, производство на електрически компоненти и чисти енергия.

Мярката също така ще даде възможност за нисковъглеродно свързване на местния транспорт. Понастоящем транспортната инфраструктура е ориентирана към централните северни транспортни коридори на София и Южна Гърция. Следователно, необходимостта от по-добри вътрешни регионални връзки е идентифицирана в съответствие с нуждите и планирането на регионалното развитие. Това ще бъде допълнително уточнено след изготвянето на интегриран генерален план за целия регион. В специфичния пространствен контекст на област Перник най-важните транспортни връзки, които трябва да бъдат подкрепени, са в границите на община Перник, където ще се развиват повечето от новите обекти и дейности. Други важни връзки са тези между Перник и общини с по-голямо население като Радомир и Брезник. Връзките със съседната област Кюстендил биха могли да бъдат подкрепени по линия на инвестициите в рамките на ФСП и развитието в нови икономически дейности.

8. Център за научноизследователска и развойна дейност за промишлеността, подкрепящ услуги като изследователски център за промишлен дизайн и научен център за материалознание

Тази мярка включва подкрепа за сътрудничеството между академичните среди и бизнеса чрез иновативен технологичен център, който ще осигури благоприятна среда за привличане на изследователи и кариерно развитие, както и първокласна

инфраструктура за укрепване и надграждане на експертния опит и капацитет за разработване на висококачествени научни резултати и тяхното превръщане в иновативни продукти, системи и услуги. Центърът ще се фокусира върху индустриалния дизайн, както и върху научен център за материалознание. Този център също така ще предоставя целева подкрепа за развитието на научноизследователската и развойната дейност в новосъздадени предприятия и ще осигурява подкрепа за пазарната реализация на техните изследвания, включително чрез регистрация на интелектуална собственост и развитие на екосистема (насърчаване на предприемачеството, консултантски услуги, бизнес инкубатори)

Хоризонтален стълб: Техническа помощ

- Техническа помощ на МРРБ като управляващ орган (УО) на ПРР 2021-2027 г. за ефективното управление и използване на ФСП. - Индикативен неизчерпателен списък на допустимите дейности/мерки, включително за управление, мониторинг, оценка, визуализация и комуникация.
- Организиране на периодично обучение на персонала на заинтересованите страни, като работни срещи, учебни пътувания и семинари, насочени към обмен на опит и добри практики; Техническа помощ / консултантски услуги / специализирана експертиза от външни организации / експерти в отговор на специфичните нужди на бенефициентите
- Изследвания, предпроектни проучвания, проучвания на потенциала на МСП на областно ниво, други анализи и др. и набор от проекти, свързани с процеса на преход
- Подкрепа за добре функциониращ правителствен механизъм и ключови заинтересовани страни за улесняване на прехода към неутрална по отношение на климата икономика (напр. агенции за регионално развитие)
- Изграждане и укрепване на капацитета на местните заинтересовани страни за участие в процеса на преход.

Позоваване: член 11, параграф 2, буква й)

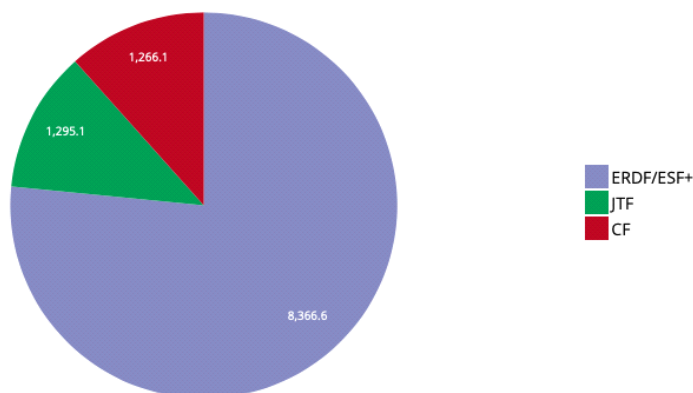
- синергии и допълняемост на предвидените операции с други съответни програми на Съюза по цел "Инвестиции за работни места и растеж" (подкрепа на процеса на преход), други финансови инструменти (Фонда на Съюза за модернизиране на търговията с емисии) за посрещане на установените нужди за развитие

Подкрепа за България от Фонда за модернизиране на търговията с емисии на ЕС

Member States	Share as per Annex IIb of ETS Directive	Allowances as per Article 10(1) of ETS Directive	Transfers from Article 10(2)(b) ETS Directive (solidarity)	Transfers from Article 10c ETS Directive	Total transfers Article 10(2) (b) (solidarity) & Article 10c	Total
Bulgaria	5.84%	16 095 825	0	0	0	16 095 825

Източник: https://ec.europa.eu/clima/eu-action/funding-climate-action/modernisation-fund_en

2021-2027 г. - Цел: Инвестиции в работни места и растеж - Първоначално отпуснати средства от ЕС за програмиране (по текущи цени) за България

Източник: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2021-2027-Finances/2021-2027-Investment-in-Growth-and-Jobs-goal-EU-al/wdpj-83ce>

Позоваване: член 11, параграф 2, буква к) и член 11, параграф 5

- синергии и допълняемост с планираната подкрепа от другите стълбове на механизма за справедлив преход

- сектори и тематични области, които се предвижда да бъдат подкрепени по другите стълбове

Синергии и допълняемост с други стълбове на ФСП:

- Специализирана схема за справедлив преход в рамките на InvestEU - привличане на частни инвестиции
- Механизъм за заеми за публичния сектор при Европейската инвестиционна банка, подкрепен от бюджета на ЕС - заеми за публичния сектор
- Други програми на ЕС, когато е приложимо Хоризонт Европа
- Финансиране на действия в областта на климата

- Програма LIFE
- Interreg Europe
- Erasmus+
- Фонд за иновации
- Междурегионални инвестиции в иновации (I3)
- Фонд за модернизация
- Механизъм за свързване на Европа
- Транснационална програма "Дунав
- Програма Евро Мед
- Програма Interreg NEXT за Черноморския басейн
- COST
- Други.

3. *Механизми за управление*

Позоваване: член 11, параграф 2, буква е)

3.1. *Партньорство*

- *Договорености за участие на партньорите в подготовката, изпълнението, мониторинга и оценката на териториалния план за справедлив преход;*
- *Резултат от обществената консултация*

За да се спази принципът на партньорство, да се осигури местна ангажираност, да се гарантира, че Териториалните планове за справедлив преход (ТПСП) съответстват на местните нужди, и да се осигури гладкото им изпълнение, България предвижда създаването на регионален механизъм за партньорство чрез създаването на Областна комисия по Справедлив преход (ОКСП) съвместно за област Перник и Кюстендил.

Тя ще улесни прилагането на подхода "отдолу-нагоре", като предложи конкретни мерки, инициативи, планове за действие и инвестиции в съответствие с нуждите на двете области и общините, и ангажираността на местните заинтересовани страни и потенциални партньорства.

ОКСП ще участва на ранен етап за подготовката на проектни фишове, доклади и анализа на постигането на целите на ФСП.

Ключов приоритет за България е постигането на целите на Европейската зелена сделка. През 2020 г. към Министерския съвет на България е създаден Консултативен съвет за Европейска зелена сделка (КСЕЗС) към Министерския съвет, който отговаря за националните приоритети в областта на енергийната и климатичната сигурност, ускореното устойчиво икономическо развитие, социалната справедливост, опазването, възстановяването и адаптирането на околната среда.

- МРРБ е отговорно за изпълнението на мерките от ТПСР, финансирани чрез ФСР в рамките на ПРР 2021-2027 г.

- Регионален съвет за развитие координира изпълнението на държавната политика за регионално развитие в съответния район за планиране от ниво 2 (Югозападен и Югоизточен район).

- На местно ниво отговорните органи за ТПСР ще бъдат ОКСР за ФСР (със секретариат водещата община в съответните области).

По този начин местните заинтересовани страни ще поемат отговорността за изпълнението на ТПСР. Освен това ОКСР ще подпомага и наблюдението на изпълнението на ТПСР на областно ниво.

Създаденият вече КСЕЗС (заедно с Комисията за енергиен преход където МЕ заема ролята на неин секретариат) ще предоставя консултации на високо политическо равнище по теми, свързани с приваждането на планове в съответствие с националните политики, стратегии и приоритети на Европейската програма за зелена сделка.

ТПСР е разработен със съвместните усилия на национални и областни институционални органи и редица заинтересовани страни. По време на подготовката на анализите за ТПСР бяха организирани различни срещи с ключови заинтересовани страни. Повечето от срещите бяха проведени в малък състав или онлайн поради пандемията COVID 19, но от друга страна това позволи фокусирано участие на голям брой различни заинтересовани страни.

ТПСР подлежи на обществени консултации (в допълнение към консултациите, проведени в процеса на изготвяне на анализите) и след това ще бъде предаден за окончателно национално одобрение на Министерския съвет от Министерството на енергетиката.

Участието на заинтересованите страни в процеса на планиране е нещо повече от законово изискване за одобряване на стратегическите документи. То е също така от ключово значение за успеха на ТПСР, тъй като осигурява обмен на знания, приемственост на управлението и легитимност на процеса. Предоставянето на достъп на заинтересованите страни до процеса на вземане на решения помага на управляващите го да съберат по-добра информация, идеи и гледни точки, да повишат съответствието и приемливостта и да намалят неинформираното противопоставяне. Тези елементи са от решаващо значение за справяне със сложността на предизвикателствата на прехода, както и за идентифициране и извличане на всички потенциални ползи. Методите, дълбочината и качеството на ангажираността обаче варират значително - от простото предоставяне на информация и основните подходи, като обществени консултации, проучвания и фокус групи, до истински съвместен процес на вземане на решения, като прогнозиране и гласуване. Ангажирането на заинтересованите страни има четири основни измерения: цели, идентифициране, ангажиране във фазата на планиране и ангажиране във фазата на изпълнение.

Резултат от обществената консултация

В процеса на изготвяне на ТПСР беше изготвена стратегия за ангажиране на заинтересованите страни. Подходът се основаваше на оценка на идентифицираните заинтересовани страни в две измерения - техния интерес към процеса на справедлив

преход и способността им да влияят върху процеса. На тази основа бяха идентифицирани четири основни категории заинтересовани страни, които бяха включени в "Карта на заинтересованите страни", и бяха приложени гъвкави форми на взаимодействие с тях с цел ефективна комуникация и мобилизиране на заинтересованите страни в подготовката и последващото изпълнение на ТПСП. Стратегията за взаимодействие се основаваше на три основни принципа:

- включване,
- прозрачност,
- овластяване.

Стратегията отчита спецификата на всяка от четирите категории заинтересовани страни и включва различни техники и средства за комуникация за тяхното включване, като интервюта, целеви групи, семинари, комуникация чрез онлайн платформа, за да се осигури повтарящ се и индивидуален подход. Стратегията за ангажираност отчита и необходимостта от специално внимание към заинтересованите страни на областно и общинско ниво, за да се поддържа техният интерес към резултатите от проекта. Ето защо постоянното им ангажиране с подходящи форми и модели на взаимодействие е от решаващо значение. Ранното включване на заинтересованите страни беше осигурено чрез първоначални срещи през декември 2020 г. и посещения на място в районите през януари 2021 г. След финализирането на доклада за предизвикателствата, нуждите и планове за действие от консултанта в края на 2021 г. бяха проведени подробни консултативни срещи с всички групи заинтересовани страни.

Ангажиране на младежите

За да се ангажира по-младото поколение в изпълнението на ТПСП, периодично ще се организират семинари, кръгли маси и посещения на място за ученици от средните училища, студенти и млади висшисти. Семинарите ще имат за цел да мотивират младежите да останат в региона и да участват активно в диверсификацията на местната икономика чрез различни инициативи за създаване на предприятия, научноизследователска и развойна дейност, образование и заетост.

3.2. Мониторинг и оценка

- *Планирани мерки за наблюдение и оценка, включително показатели за измерване на способността на плана да постигне целите си*

Общите дейности по мониторинга ще се извършват с принос от Комитета за наблюдение на ПРР 2021-2027 г. (КН на ПРР 2021-2027 г.) за стълб 1 по Механизма за справедлив преход (МСП), докато конкретните мерки, политики, стратегии и планове за действие на областно ниво ще се наблюдават от ОКСПП. Освен това МРРБ ще отговаря за изготвянето на годишните доклади за ПРР 2021-2027 г., включително за напредъка по изпълнението на ФСП въз основа на периодичните доклади за наблюдение, издавани ОКСП и други отговорни институции и партньори. Ревизии и изменения на планове ще се извършват при необходимост и ще се ръководят от ОКСП.

Мониторингът на изпълнението на ТПСП ще се извършва въз основа на целевите стойности на показателите, определени по-долу.

3.3. Орган/органи за координация и мониторинг

Орган или органи, отговорни за координацията и мониторинга на изпълнението на плана, и тяхната роля

Матрица за прилагане на ТПСП

Процес	Срок	Отговорен орган
Мониторинг	2 години	Комитетът за наблюдение на ПРР 2021–2027 г. за цялостния мониторинг на програмата Областните комисии по СП за конкретен мониторинг на ПСП на областно ниво
Отчитане	Годишно	МРРБ (УО на ПРР 2021–2027 г.) , подпомагано от Областните комисии по СП , които изготвят доклади за развитието на ПСП на областно ниво
Преразглеждане и изменение	При необходимост	Областните комисии по ПСП и Националния съвет по ПСП (ръководен от МЕ) Допълнително одобрение от Комитета за наблюдение на ПРР 2021–2027 г.
Повторно внасяне (като част от изменението на ПРР 2021–2027 г.)	При необходимост	МРРБ (УП на ПРР 2021- 2027 г.)
Оценка (като част от окончателния доклад за изпълнението)	В края на планове	МРРБ (УП на ПРР 2021- 2027 г.)

4. Специфични за програмата индикатори за изход или резултат

Позоваване: Член 12, параграф 1

Да се попълни само ако се предвиждат специфични за програмата показатели:

- обосновка на необходимостта от специфични за програмата показатели за крайния продукт или резултата въз основа на видовете предвидени операции

Таблица 1. Показатели за резултатите

Специфична цел	ID [5]	Индикатор [255]	Мерна единица	Ключов етап (2024 г.)	Цел (2029 г.)
Икономика	RCO 01	Подкрепени предприятия (микро,	Брой предприятия	5	50

Икономика	RCO 05	малки, средни, големи) Подкрепени нови предприятия	Брой предприятия	1	10
Околна среда	RCO 38	Площ на рехабилитираната земя, за която се предоставя подкрепа	Хектари	10	100
Чиста енергия	RCO 22	Допълнителен производствен капацитет за възобновяема енергия	Произведени капацитети	150	В процес на разработване
Чиста енергия	RCO 20	Новоизградени или подобрени мрежови линии за централно отопление и охлаждане	Метри	0	В процес на разработване
	RCO 61	Повърхност на нови или модернизирани съоръжения за услуги в областта на заетостта	Номер	1	1

Таблица 2. Показатели за резултатите								
Специфична цел	ID [5]	Индикатор [255]	Мерна единица	Базова или референтна стойност	Референт на година	Цел (2029 г.)	Източник на данни [200]	Коментар и [200]
Иновации	RCR03	МСП, които въвеждат продуктови или процесни иновации	Брой МСП/годишно	0	2020	9	НСИ ОКСП	
Околна среда	RCR 52	Рехабилитирана земя, използвана за озеленени площи, социални жилища, икономически и или други цели	Хектари	0	2020	100	НСИ ОКСП	
Намаляване на емисиите	RCR 29	Очаквани емисии на парникови газове	CO ₂ тона еквивалент на емисии годишно	0		В процес на разработване		

Чиста енергия	RCR029	Обща произведена енергия от възобновяем и източници (включително електрическа и топлинна енергия)	MWh/годишно	0	2020	2 190 000	НСИ НЕК	
Умения	RCR 01	Работни места, създадени в подпомаганияте предприятия	Номер	0	2020	900	НСИ Агенция по заетостта	
	RCR 65	Годишни потребители на нови или модернизиранни съоръжения за услуги по заетостта	Номер	0	2020	128	НСИ ОКСП	